



شرکت کشت و صنعت کارون

سال اول
شماره ۱ (دوره جدید)
اردیبهشت ۱۴۰۵

نیشکر

NISHEKAR

ماهنامه آموزشی، خبری و فرهنگی

KARIM AGRO INDUSTRY INC شرکت کشت و صنعت کارون

پہرچ صنعت کی امیدوں تلاش کا گران است

روز جهانی کارگر را به تمامی همکاران زحمت کش

مجتمع عظیم کشت و صنعت کارون تبریک می گوئیم





ماهنامه آموزشی، فرهنگی و خبری

شماره ۱ از دوره جدید / اردیبهشت ۱۴۰۵



صاحب امتیاز: شرکت کشت و صنعت کارون

مدیر مسئول: دکتر محمود شمیلی

تهیه کنندگان: اداره آموزش و دایره روابط عمومی و ارتباطات

با همکاری شورای فرهنگی

شورای اجرایی (به ترتیب حروف الفبا):

بیژن جمال پور / آیت شایگان / نیما فرید / مهدی متین راد

سایر همکاران در این شماره (به ترتیب حروف الفبا):

محمدتقی احمدی / فرهاد باباعلیزاده / محمد بدوی / جهانگیر

ترکستانی / علیرضا دایر / محمدرضا رئیسی لری / هاشم شلاگه

رضا سهولی / رضا صاحبی بزاز / امیر قاسمی / یابر کعب / ناصر

مجدی / حسین مرادی / میلاد منجزی / رضا میرزاده

«نی شکر» در دوره جدید، آینده‌ای تمام‌نما برای خانواده بزرگ کارون خواهد بود. از این رو، از کلیه همکاران گرامی دعوت می‌کنیم تا با ارسال مقالات، تجربیات فنی، خاطرات و عکس‌های خود، یاری‌گر ما باشند؛ چرا که قلم شما، تداوم حیات این نیستان است. ما در پیام رسان بله از طریق کانال «آموزش، توسعه و توانمندسازی پرسنل» به نشانی الکترونیک ذیل، همراه شما هستیم.

<https://ble.ir/amozeshekaroun>

مسئولیت صحت مطالب و دیدگاه‌های ارائه شده، به عهده نویسندگان بوده و لزوماً مبین رأی و نظر نشریه نمی‌باشد.



تداوم حیات در نیستان؛ همگام با ایران، همراه با کارون

بیست سال پیش، در ایستگاه شماره ۷۸، قلمِ نشریه «نی شکر» موقتاً از حرکت باز ایستاد؛ اما ریشه‌های این جریده در خاکِ ریشه‌دارِ کارون زنده ماند تا امروز، در اردیبهشت ۱۴۰۵، بار دیگر جوانه بزند. این بازگشت، تنها یک تجدید چاپ نیست؛ بلکه نمادی از تداوم حیات در نیستان و ایستادگی صنعتی است که هرگز سر خم نکرده است.

ما در حالی اولین شماره از دوره جدید را منتشر می‌کنیم که میهن عزیزمان، پس از پایداری در برابر جنگ تحمیلی اخیر، اکنون در بازه حساسِ آتش‌بسی موقت به سر می‌برد. در این برهه، ما عمیقاً باور داریم که پویایی چرخ‌های تولید، مکملِ پیروزی‌های میدان است. از این رو، «نی شکر» بازگشته است تا همگام با ایران در مسیر عزت، و همراه با کارون در مسیر آبادانی، روایتگرِ غیرتِ مردان و زنانی باشد که نان را از دلِ آتش و خاک بیرون می‌کشند. این نوزایی، حاصلِ تداومِ اراده‌ای است که در دهه اخیر، کارون را از میان تلاطمِ زبان‌های انباشته و سایه سنگین بدهی‌های سنواتی، به ساحلِ ثبات و بازسازی رساند. شایسته است در این مجال، از تمامی همکارانی که در راه اعتلای کارون عزیز گام برداشته و بر می‌دارند، قدردانی شود.

گام‌های استوار همکاران و همراهان گرامی، نویدبخشِ استمرارِ این مسیرِ توسعه و فصلی نو در نوآوری و شکوفایی است.

امسال آسمانِ پرباران، اگرچه با سخاوت خود سدها را لبریز کرد، اما با بارش‌های بی‌امان، عملیات برداشت را با چالشی ناخواسته مواجه ساخت. با این حال، تداوم حیات در این صنعت، همواره با صبوری در برابر قهر و مهر طبیعت گره خورده است؛ ما ایستاده‌ایم تا از دلِ این چالش‌ها، شکوه دوباره‌ی تولید را رقم بزنیم.

این نوشتار، تحفه‌ای است تقدیم به شما که در میانه جنگ و باران، همگام با ایران ایستادید تا حیات در نیستان کارون، جاودانه بماند.

چرا «کارون» امروز قلب تپنده مقاومت اقتصادی است؟

از پهنه نیشکر تا خط مقدم؛

مقدمه: زخمی که به قدرت بدل شد

دنیا هرگز ۴۰ روز منتهی به فروردین ۱۴۰۵ را فراموش نخواهد کرد. تهاجم مستقیم و وحشیانه آمریکا که با هدف فلج کردن اراده ملت ایران آغاز شد، نه تنها به اهداف خود نرسید، بلکه نظم اقتصادی جهان را به لرزه درآورد. امروز که در وضعیت «آتش بس» به سر می‌بریم، باید بدانیم که تنها صدای غرش موشک‌ها ساکت شده، اما جنگ اصلی - یعنی جنگ اراده‌ها در سنگر تولید - با شدتی بیشتر ادامه دارد.

تحلیل وضعیت: جهان در شوک، ایران در تکاپو

گزارش‌های منابع معتبری همچون بلومبرگ و تحلیلگران اقتصادی مانند «هنریتا تریایز» نشان می‌دهد که حتی با توقف درگیری‌های فیزیکی، بازارهای جهانی تا ۲۰۰ روز آینده به ثبات نخواهند رسید. نفت بالای ۱۱۵ دلار، اختلال در زنجیره تأمین و قفل شدن تنگه هرمز، ایالات متحده را در یک «سیاه‌چاله مالی» ۳۵ میلیارد دلاری فرو برده است. در این میان، خبرگزاری‌های داخلی و تحلیل‌های تسنیم و فارس به درستی اشاره می‌کنند که «تاب‌آوری اقتصادی»، کلید پیروزی ایران در این نبرد ۴۰ روزه بود.

ارتباط بانیشکر کارون: سربازان خط تولید

در روزهایی که دشمن تلاش کرد با ایجاد هراس، زیرساخت‌های ما را هدف قرار دهد، چرخ‌های غول‌پیکر کشت و صنعت نیشکر کارون لحظه‌ای از حرکت باز نایستاد. چرا؟ چون هر کیسه شکری که در کارون تولید می‌شود، یک تیر خلاص به استراتژی «قحطی مصنوعی» دشمن است. شکر صرفاً یک کالا نیست؛ بلکه پایه استقلال غذایی و ثبات بازار داخلی است. کارگر و متخصصی که امروز در میان نیزارهای کارون عرق می‌ریزد، همان نقشی را ایفا می‌کند که مدافعان آسمان در آن ۴۰ روز ایفا کردند.

بایدها و نبایدهای این روزها (استراتژی آتش بس):

- باید بدانیم: جنگ تمام نشده است؛ صرفاً از فاز نظامی به فاز «فرسایش اقتصادی» تغییر شکل داده است. غفلت از تولید، بزرگترین پالس ضعف به دشمن است.
- باید تمرکز کنیم: بر بهره‌وری حداکثری. هر قطره آب و هر تن نیشکر در این شرایط، حکم مهمات را دارد. «استحصال» بیشتر، یعنی نیاز کمتر به واردات و خروج کمتر ارز.
- نباید بپذیریم: شایعات و جنگ روانی دشمن که سعی دارد فضای «آتش بس» را فضای «ترس و تعلیق» نشان دهد.
- نباید فراموش کنیم: که امنیت ملی ما به سفره مردم گره خورده است و نیشکر کارون یکی از تضامن این امنیت است.

سخن پایانی:

ما در «رسانه نی شکر کارون» معتقدیم که حماسه نیشکر، کمتر از حماسه دفاعی نیست. اگر دنیا امروز به دلیل وابستگی به انرژی خلیج فارس در فشار است، دشمن هم باید بداند که ایران با تکیه بر قطب‌های تولیدی همچون کارون، در تأمین کالاهای اساسی خود به بن‌بست نخواهد رسید.

تلاش ما، ادامه راه مقاومت است. تولید، تنها زبان پیروزی ماست.

بر اساس تحلیل‌های:

- پایش اخبار اقتصادی بین‌الملل
(NBC و Bloomberg)
- گزارش‌های تحلیلی خبرگزاری‌های
تسنیم و فارس از ابعاد جنگ ۴۰ روزه

نیما فرید

مقاله فنی، تخصصی

بهینه سازی تغذیه نیشکر در خاک های کارون، نتایج یک پژوهش بومی درباره ترکیب اسید ان - فوریک و کودهای بیولوژیک آیا می توان با هزینه ای کمتر و نگاهی سازگار با محیط زیست نیمی از عملکرد فعلی را به تولید شکر اضافه کرد؟ پژوهش جدید مهندس محمدرضا رئیسی لری در قلب مزارع کارون نشان می دهد که استفاده هوشمندانه از کودهای زیستی باعث ایجاد جهشی خیره کننده در شاخص های کیفی نیشکر می شود.

پاسخ های عملکردی نیشکر به کاربرد کود زیستی و اسید ان - فوریک

چکیده: بالاترین سهم تولید شکر در دنیا، به گیاه نیشکر تعلق دارد و در ایران، این گیاه بیشتر در استان خوزستان تولید می گردد. این پژوهش با هدف بررسی پاسخ های عملکردی نیشکر به کاربرد کود زیستی و اسید ان - فوریک به صورت فاکتوریل در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با سه تکرار در مزارع کشت و صنعت کارون شوشتر در سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ انجام شد. تیمارها شامل تعداد نوبت کاربرد اسید ان - فوریک (عدم کاربرد، یک، دو و سه بار مصرف)، و تعداد نوبت کاربرد کود زیستی باکتریایی (عدم کاربرد، یک، دو و سه بار مصرف) بودند.

نتایج نشان داد که اثر اصلی اسید ان - فوریک بر تعداد برگ در بوته، و اثر اصلی کود زیستی بر تعداد ساقه در متر مربع، قطر ساقه، عملکرد ساقه، زیست توده کل، عملکرد شکر تر و شاخص برداشت، معنی دار بود. همچنین برهمکنش این دو فاکتور، بر عملکرد ساقه، زیست توده کل و عملکرد شکر تر، معنی دار گردید.

جالب توجه آنکه بالاترین مقادیر عملکرد ساقه (۱۲۸ تن در هکتار)، زیست توده کل (۱۵۹۱۸۵ کیلوگرم در هکتار) و عملکرد شکر تر (۱۵/۶ تن در هکتار) در تیمارهای بدون مصرف اسید ان - فوریک و با مصرف کود زیستی (دو یا سه بار) به دست آمد این یافته ها حاکی از آن است که در شرایط خاک های قلیایی منطقه، کودهای زیستی به تنهایی و بدون نیاز به اصلاح اسیدی خاک، با بهبود فراهمی عناصر غذایی و تقویت رشد، قادر به افزایش معنی دار عملکرد کمی و کیفی نیشکر هستند.

کاربرد سه نوبت کود زیستی، در مقایسه با شاهد، باعث افزایش ۵۰ درصدی عملکرد شکر شد؛ بنابراین استفاده بهینه از کودهای زیستی می تواند به عنوان یک راهبرد مدیریتی مقرون به صرفه و سازگار با محیط زیست، برای دستیابی به پایداری در کشت نیشکر، توصیه شود.

واژگان کلیدی: تعداد برگ، خاک قلیایی، شاخص برداشت و عملکرد شکر.

نویسنده: محمدرضا رئیسی لری - دانشجوی دکتری،

کارشناس واحد سوم کشاورزی کشت و صنعت کارون.

اساتید و مشاوران: محمود شمیلی، علیرضا ابدالی

مشهدی، حسین معتمدی، امین لطفی جلال آبادی

۵۰٪ افزایش عملکرد

۱۲۸ تن عملکرد ساقه در هکتار

۱۵/۶ تن عملکرد شکر در هکتار

چکیده

فقدان اطلاعات در مورد اثرات ارقام، سن محصول و آب و هوا بر عملکرد و کیفیت محصول نیشکر (*Saccharum spp*) عامل اصلی تأثیرگذار بر بخش شکر-اتانول در برزیل بوده است. یکی از فرآیندهایی که درک رضایت بخشی از آن نداریم، رسیدن نیشکر و تأثیر ارقام، سن محصول و اقلیم بر آن است. رسیدن نیشکر فرآیند انباشت ساکارز در ساقه ها است که به شدت تحت تأثیر عوامل متعددی به ویژه شرایط آب و هوایی مانند دمای هوا و کمبود آب قرار دارد. از آنجایی که این فرآیند پیچیده ای است، مطالعات متغیرهای دخیل در رسیدن نیشکر می تواند اطلاعات مهمی را ارائه دهد که در نتیجه استفاده بهتر از ارقام تجاری، مزیت هایی را برای تولید کنندگان، واحدهای فرآوری، برنامه های اصلاحی و جامعه علمی به ارمغان می آورد. در این بررسی، ما دانش موجود در مورد تعامل بین شرایط آب و هوایی و رسیدن نیشکر، تحت تأثیر ویژگی های ژنوتیپی و سن محصول را مورد بحث قرار می دهیم. در چندین مطالعه، نتیجه اصلی این است که رسیدن نیشکر به ترکیب پیچیده ای از متغیرهای آب و هوایی، پتانسیل ژنتیکی ارقام و مدیریت محصول بستگی دارد. رطوبت خاک و دمای هوا متغیرهای اولیه در رسیدن نیشکر هستند و ترکیب آنها باعث تحریک شدت فرآیند می شود. علاوه بر این، نیاز به مطالعات ادغام اثرات آب و هوا بر فرآیندهای فیزیولوژیکی گیاه و استفاده از عوامل شیمیایی برای تحریک رسیدن نیشکر برجسته شده است.

واژگان کلیدی: *Saccharum spp*; دمای هوا؛ بارندگی؛ کمبود آب؛ ساکارز

مقدمه: آب و هوا عامل اصلی موثر بر تولید نیشکر (*Saccharum spp*) در فصول اخیر در برزیل بوده است. فصل ۱۰/۲۰۰۹ با چندین دوره با مازاد آب زیاد مرتبط با یک رویداد ال نینو مشخص شد، در حالی که ۱۱/۲۰۱۰ خشکسالی شدید و طولانی همراه با رویداد لانینا را نشان داد. فصل ۱۲/۲۰۱۱ ترکیبی از مازاد آب زیاد در ابتدای سال، دو یخبندان در اواخر پاییز و اوایل زمستان و کمبود شدید آب از اواسط تا پایان فصل را تجربه کرد. هر یک از این سناریوها پیامدهای منحصر به فردی را برای عملکرد و کیفیت نیشکر به ارمغان آورد و نمونه ای بارز از تأثیر شرایط آب و هوایی بر بخش شکر- اتانول برزیل است.

NILCEU PIFFER CARDOZO
UNIVERSIDADE DE SÃO PAULO, ESALQ, DEPTO. DE
ENGENHARIA DE BIOSISTEMAS, PIRACICABA, SÃO PAULO, BRAZIL
PAULO CESAR SENTELHAS
UNIVERSIDADE DE SÃO PAULO, ESALQ, DEPTO. DE ENGENHARIA DE
BIOSISTEMAS, PIRACICABA, SÃO PAULO, BRAZIL

ترجمه: رضا شهولی

ادامه مقاله در شماره بعدی نشریه

کلمنتز (۱۹۶۲)، لینگل و ایروین (۱۹۹۴) و رابرتسون و دونالدسون (۱۹۹۸) رسیدن نیشکر را در سراسر جهان مطالعه کرده اند. در اکثر مطالعات اخیر، Inman-Bamber و همکاران (۲۰۰۹)، leite و همکاران (۲۰۱۱) و silva و caputo (۲۰۱۲) در مورد اثرات عوامل شیمیایی (رایبورها) یا بیوشیمی فرآیند به جای متغیرهای طبیعی که بر رسیدن تأثیر می گذارند بحث کرده اند. مطالعات اصلی در مورد اثرات آب و هوا بر رسیدن نیشکر بین دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۷۰ انجام شد (کلمنتز، ۱۹۶۲؛ گلاسیو و همکاران، ۱۹۶۴؛ والدرون و همکاران، ۱۹۶۷؛ الکساندر و ساموئلز، ۱۹۶۸؛ لژاندر، ۱۹۷۵). بسیاری از اطلاعات تولید شده در آن زمان به گونه ای ادغام و سازماندهی نشده است که امکان استفاده از این مطالعات را در برنامه ریزی و تصمیم گیری محصول بر اساس شرایط فعلی بخش شکر- اتانول در برزیل فراهم کند. مطالعاتی که دانش موجود را برای بیش از ۵۰ سال سازماندهی می کند و با مطالعات جدید توسعه یافته در سال های اخیر، به روز شده است، برای توسعه بخش قند- اتانول و برای تعیین اینکه چه مطالعات جدیدی باید انجام شود بسیار مهم است. هدف این تحقیق، بررسی اثرات متغیرهای آب و هوایی بر رسیدن نیشکر، علاوه بر اثرات ژنوتیپها و سن محصول است. علاوه بر این، ما نتایج به دست آمده در سال های اخیر را برجسته می کنیم که دانش عمومی را زیر سوال می برد و نیاز به تحقیقات بیشتر برای افزایش درک فرآیند رسیدن نیشکر را نشان می دهد.





اخبارها و رویدادها

نیشکر در میانه بحران انرژی؛

از تلاطم قیمت‌ها تا ضرورت گذار به برداشت سبز

جنگ اخیر و تنش‌های گسترده در خلیج فارس، به شدت بر زنجیره تأمین صنعت نیشکر اثر گذاشته است. انسداد مسیرهای تجاری و افزایش قیمت نفت، هزینه‌های حمل‌ونقل بین‌المللی شکر را به شدت افزایش داده است.

۱ - شکر در دوراهی غذا یا سوخت؛ رکوردشکنی نفت، تولید اتانول را جذاب کرد

در پی تنش‌های اخیر در منطقه و جهش قیمت نفت به بالای ۱۱۰ دلار (و لمس ۲۰۰ دلار در برخی معاملات)، خبرگزاری بلومبرگ گزارش داد که کارخانه‌های نیشکر در برزیل، استراتژی خود را تغییر داده‌اند. اکنون برای تولیدکنندگان جهانی، تبدیل نیشکر به «اتانول سوختی» بسیار سودآورتر از تبدیل آن به «شکر خوراکی» است. این تغییر رویکرد می‌تواند باعث کاهش عرضه شکر سفید در بازارهای جهانی و تداوم روند افزایشی قیمت‌ها شود.

۲. شوک لجستیکی؛ تغییر مسیر کشتی‌های شکر از خاورمیانه و اختلال در مسیرهای سنتی تجارت شکر

نامنی در مسیرهای دریایی سنتی باعث شده است که غول‌های تجارت شکر مسیرهای طولانی‌تری را برای انتقال محموله‌ها انتخاب کنند. خبرگزاری رویترز تأیید کرد که کشتی‌های حامل شکر از مبدأ هند و تایلند، اکنون با دور زدن آفریقا به مقصد می‌رسند. این موضوع نه تنها زمان تحویل را تا ۳ هفته افزایش داده، بلکه هزینه حمل و نقل و بیمه محموله‌ها را با جهشی ۲۰ درصدی مواجه کرده است.

۳- تمدید ممنوعیت صادرات توسط قطب‌های تولید دولت هند به منظور حفظ ذخایر استراتژیک و کنترل تورم داخلی در شرایط بحرانی منطقه، محدودیت‌های صادراتی خود را تمدید کرد. از سوی دیگر، تایلند نیز اعلام کرده است که با وجود بارندگی‌های مناسب، اولویت اول تأمین نیاز داخلی است. این سیاست‌های انقباضی باعث شده خریداران بزرگ در خاورمیانه و شمال آفریقا با چالش تأمین نقدینگی و اعتبار مواجه شوند.

اخبارها و رویدادها

۴ - بحران گوگرد و چالش تأمین نهاده‌های کشاورزی

تحولات نظامی اخیر، زنجیره تأمین محصولات جانبی نفت از جمله گوگرد را مختل کرده است. از آنجایی که گوگرد ماده اصلی تولید اسید سولفوریک و کودهای شیمیایی است، قیمت این نهاده‌های حیاتی برای مزارع نیشکر در سطح جهانی افزایش یافته است. تحلیلگران هشدار می‌دهند که تداوم این وضعیت می‌تواند بر کیفیت خاک و راندمان تولید در فصل آینده تأثیر منفی بگذارد. موضوعی که ضرورت خودکفایی در تولید کودهای آلی را بیش از پیش نمایان می‌کند.

۵ - عبور از برداشت سیاه (سوخته) به سمت «کشاورزی باززاینده»

در حوزه تکنولوژی، گزارش‌های اخیر نشان‌دهنده فشار بین‌المللی برای توقف کامل سوزاندن مزارع نیشکر است. در کنفرانس‌های تخصصی اخیر بر مفهوم «کشاورزی باززاینده» تأکید شده که در آن پسماندهای نیشکر به جای سوختن، به عنوان مالچ برای حفظ رطوبت خاک و تولید کربن آلی استفاده می‌شوند. این رویکرد فراتر از «برداشت سبز» است و بر استفاده از بقایای نیشکر (باگاس) برای تولید پلاستیک‌های زیست‌تخریب‌پذیر و کودهای آلی غنی‌شده تمرکز دارد تا وابستگی به کودهای شیمیایی مشتق از گاز (که اکنون به دلیل جنگ بسیار گران شده‌اند) کاهش یابد.

«صنعت نیشکر در سال ۲۰۲۶ دیگر تنها یک صنعت غذایی نیست، بلکه به بخشی از امنیت انرژی و استراتژیک کشورها تبدیل شده است.»





ایده‌ها و تحول

در روزگاری نه چندان دور، «بی سواد» کسی بود که توانایی خواندن و نوشتن نداشت. این تعریف، قرن‌ها و هزاره‌های متوالی معتبر بود تا آن که به هزاره سوم رسیدیم.

از ابتدای قرن ۲۱، این تعریف از بی سواد رواج بسیار یافت: بی سواد کسی است که با رایانه و زبان انگلیسی آشنا نباشد، حتی اگر سواد خواندن و نوشتن داشته باشد.

امروز، در میانه دهه سوم قرن حاضر، سرعت رشد تحولات علمی - از علوم انسانی گرفته تا مهندسی و پزشکی - به حدی بالاست که بقا در دایره دانش، منوط به همراهی با این تحولات است.

در عرصه تحولات دانش بنیان نیز دو اتفاق مهم رخ می‌دهد: یا دانسته‌های قبلی، نقض و باطل می‌شوند و یا دانش موجود تکمیل و پربارتر می‌شود.

از این رو امروزه، بی سواد کسی نیست که فقط خواندن و نوشتن نمی‌داند، یا بی سواد تنها به کسی اطلاق نمی‌شود که با رایانه و زبان بین‌المللی انگلیسی غریبه است، بلکه بی سواد کسی است که اولاً «نمی‌تواند دانسته‌هایش را بروزرسانی کند» و ثانیاً «جرأت دور ریختن دانسته‌های باطل شده‌اش را نداشته باشد». این دومی، از آن جهت اهمیت مضاعف دارد که خیلی‌ها در برابر آن مقاومت می‌کنند، چراکه تصور می‌کنند هویت‌شان با معلوماتی که عمری با آن زیسته‌اند گره خورده است. بنابراین، به جای آغوش گشودن به مرزهای جدید دانش، از دانسته‌های پیشین خود همانند گنجی تاریخی مراقبت کرده و مانند معشوقی دیرین، بدان وفادار می‌مانند. فراموش نکنیم کاروان دانش - که مانند گذشته شتر سوار نیست بلکه با سرعت فوق تصور حرکت می‌کند - منتظر نمی‌ماند تا تک تک افراد خود را با آن همراه کند، بلکه در این مسیر، زبندگان را با خود همراه می‌کند. بقیه، شکست خوردگانی بیش نیستند، هر چند بتوانند برای مدتی با سرمایه گذشته، در مسیر بقا باقی بمانند.

در این میان، لازم است بخشی از زمان و توان خود را صرف سواد جدید کنیم و الا ناگهان متوجه خواهیم شد که چقدر از قافله عقب مانده ایم. فقط باید از این که دانسته‌های جدید به گنجینه دانش مان اضافه شوند، استقبال کنیم و از این که گاه در سطل زباله ذهنمان، دانسته‌های باطل شده پیدا کنیم، نهراسیم. چراکه این تنها راه برای بازکردن فضا برای حقایق تازه است.



حجت الاسلام میلاد منجری



نی‌شکر؛ استعاره‌های زنده در آینه فرهنگ و هنر

در نگاه نخست، نیشکر یک گیاه است؛ ساقه‌ای بلند، سبز و منظم که در زمین می‌روید و در نهایت به چرخه‌ای از کار، صنعت و خوراک انسانی وارد می‌شود. اما اگر از سطح «تولید» عبور کنیم و به لایه‌های فرهنگی آن نزدیک شویم، درمی‌یابیم که نیشکر صرفاً یک محصول کشاورزی نیست؛ یک استعاره‌ی زنده است؛ استعاره‌ای که در شعر و روایت، در حکایت‌های شفاهی و نمادهای آیینی، می‌تواند معانی عمیق‌تری را حمل کند. از همین روست که نیشکر، در فرهنگ‌های پیرامون کشت و صنعت خود، همواره به‌عنوان نشانه‌ای از رشد، پایداری، صبر و برکت ظاهر می‌شود؛ نشانه‌ای که نه تنها در مزرعه، بلکه در زبان مردم و هنر ایشان نیز ریشه دارد. این مقاله به بسط و تفصیل این ابعاد نمادین می‌پردازد و نشان می‌دهد چگونه نیشکر از یک ساقه به نمادی چندوجهی در فرهنگ تبدیل شده است.

۱) ریشه‌های نمادین: چرا نیشکر؟ پیش از ورود به جزئیات نمادین، لازم است به چرایی انتخاب نیشکر به عنوان حامل این مفاهیم بپردازیم. چند ویژگی کلیدی در نیشکر وجود دارد که آن را به بستری مناسب برای تجلی مفاهیم عمیق فرهنگی تبدیل کرده است: رشد عمودی و مستقیم؛ ساقه‌ی نیشکر اغلب به صورت مستقیم به سمت بالا رشد می‌کند. این ویژگی فیزیکی، به طور غریزی با مفهوم «پیشرفت» و «بالندگی» هم‌خوان است. تولید شیرینی: عصاره‌ی شیرین نیشکر، خود نمادی از «نتیجه‌ی نیکو»، «پاداش» و «خوشبختی» است.

این شیرینی، نه به صورت تصادفی، بلکه

محصول یک فرآیند طولانی و نیازمند مراقبت است.

قابلیت چندبار برداشت: بسیاری از مزارع نیشکر، امکان برداشت چندباره را فراهم می‌کنند که این امر به مفهوم «تداوم» و «وفور» اشاره دارد. نیاز به آب و خاک حاصلخیز: وابستگی نیشکر به شرایط خاص محیطی، آن را به نمادی از «پیوند با طبیعت» و «همکاری» تبدیل می‌کند؛ جایی که انسان برای برداشت محصول، باید با زمین و آب کنار بیاید. فرآیند صنعتی پیچیده: از کشت و برداشت تا تصفیه و تبدیل به شکر، چرخه‌ی نیشکر شامل مراحل متعدد و غالباً صنعتی است که نیاز به نظم، دانش و همکاری دارد. این خود به نمادی از «نظم اجتماعی» و «تلاش جمعی» بدل می‌شود.

این ویژگی‌های ملموس، بستری برای درک و تفسیر نمادین نیشکر فراهم آورده و آن را به ابزاری قدرتمند در دست شاعران، نویسندگان و فرهنگ‌سازان بدل کرده است.

۲) نی‌شکر به مثابه نماد رشد؛ استعاره‌ای برای بالندگی و تعالی: رشد، در مفهوم عام، یعنی بزرگ شدن فیزیکی؛ اما در معنای نمادین، یعنی حرکت هدفمند، دگرگونی مثبت و تکامل. نیشکر از همان آغاز، مسیر خود را با صبر طبیعت می‌سازد: ساقه‌ای که آرام‌آرام قد می‌کشد، ریشه‌ای که خود را در عمق زمین تثبیت می‌کند، برگ‌هایی که در گذر زمان شکل می‌گیرند و هر فصل، نشانه‌ای تازه به گیاه می‌دهد. این رویش تدریجی، کاملاً متفاوت از جهش‌های ناگهانی و بی‌ریشه است.

یعنی فراوانی محصول و توانایی تأمین نیازهای اساسی و حتی لذت های زندگی. منبع روزی: نیشکر، شغل و روزی را برای کشاورزان، کارگران کارخانه ها و فعالان حوزه ی بازرگانی فراهم می آورد. این خود، یک برکت اجتماعی و اقتصادی است. قابلیت تبدیل: عصاره ی نیشکر به اشکال مختلفی (شکر، ملاس، اتانول و...) تبدیل می شود که نشان دهنده ی «قابلیت بالقوه» و «باروری» این محصول است.

ب) برکت معنوی و فرهنگی: فراتر از ارزش مادی، نیشکر می تواند نماد برکت معنوی نیز باشد. شیرینی نیشکر، یادآور «حلاوت زندگی»، «شیرینی موفقیت» و «پاداش تلاش» است. این شیرینی، اغلب پس از طی یک مسیر پررنج به دست می آید و این خود، ارزش آن را دوچندان می کند. تداوم برکت: در مناطقی که نیشکر کشت می شود، برداشت های متعدد و مداوم، نمادی از «برکت پایدار» است؛ گویی زمین، با سخاوت هر ساله، نعمتی را ارزانی می دارد.

هدیه طبیعت: در بسیاری از فرهنگ ها، محصولات طبیعی که حاصل تلاش انسان و لطف طبیعت هستند، نمادی از «برکت الهی» محسوب می شوند. نیشکر نیز از این قاعده مستثنی نیست. برکت نیشکر، پس فقط «شیرین بودن» نیست؛ شیرینی نتیجه در پی سختی مسیر است. همین جاست که نیشکر می تواند در شعر و داستان، به استعاره ای برای زندگی پربار تبدیل شود: زندگی ای که به جای شکایت از زمان، از زمان برای ساختن میوه ی مطلوب استفاده می کند. این برکت، هم در سفره ی مردم ظاهر می شود و هم در روح و جان آنها.

نیشکر در شعر، داستان و نمادپردازی، پلی است میان طبیعت ملموس و معنای انتزاعی؛ پلی که با زبان استعاره، از رشد سخن می گوید؛ از پایداری در مواجهه با فصل ها و چالش ها؛ از صبر به عنوان هنر طی کردن فرآیندهای طولانی؛ و از برکت، به عنوان نتیجه ی هماهنگ تلاش انسان و قدرت طبیعت.

نیشکر به ما یادآوری می کند که فرهنگ، فقط در کتاب و موزه نیست؛ فرهنگ در چیزی هم هست که در زمین می روید، در دست انسان شکل می گیرد و در زندگی جاری می شود. وقتی از نیشکر سخن می گوئیم، در واقع از یک «جهت» حرف می زنیم: جهت ساختن، جهت ادامه دادن، جهت پرهیز از شتاب زدگی، و جهت رسیدن به بار شیرین. این گیاه، با وجود سادگی ظاهری اش، دریچه ای است به سوی فهم عمیق تر نسبت انسان با طبیعت، زمان، و معنا.

الف) رشد از دل سختی ها: همانطور که ساقه نیشکر برای رسیدن به بلندی، باید از موانع خاک و سنگ عبور کند، رشد انسانی نیز غالباً از دل چالش ها و مشکلات حاصل می شود. شاعران و نویسندگان با الهام از این تصویر، نیشکر را به نمادی برای «تلاش مستمر در شرایط دشوار» بدل کرده اند. این نماد به مخاطب یادآوری می کند که: شکوفایی، نیازمند زمان است: نیشکر یک شبیه به ثمر نمی نشیند. این گیاه، فرآیند طولانی رشد را طی می کند تا به بلوغ برسد. این درس بزرگی است برای انسان که در مسیر اهداف بلندمدت خود، عجله را کنار بگذارد و بر فرآیند تمرکز کند. ریشه داری، لازمه ی بلندی است: همانطور که ریشه های نیشکر در دل خاک، ضامن پایداری آن در برابر باد و طوفان هستند، موفقیت پایدار نیز نیازمند ریشه های قوی فرهنگی، دانشی و اخلاقی است. افزایش کیفیت، نه صرفاً کمیت: رشد نیشکر، فقط افزایش ارتفاع نیست؛ بلکه افزایش میزان شیرینی و تراکم عصاره ی آن است. این نکته در رشد انسانی نیز مصداق دارد: رشد واقعی، رشد کیفی است که به پختگی، دانایی و توانایی بیشتر منجر می شود.

ب) صبر به عنوان یک «هنر»: صبر نیشکر، نه یک انفعال، بلکه نوعی «هنر» است؛ هنر انتظار سازنده، هنر همگام شدن با طبیعت، و هنر درک ارزش فرآیند. این نوع صبر، در ادبیات به معنای «پختگی» و «حکمت» است. انسانی که نیشکر را به عنوان نماد صبر انتخاب می کند، در واقع به دنبال ترویج این ایده است که «نتایج پایدار، نیازمند فرآیندهای پایدار هستند». به بیان روشن تر، نیشکر نماد صبر است چون ثابت می کند که «نتیجه» در خلأ به دست نمی آید؛ نتیجه، حاصل هماهنگی زمان، تلاش و دانش است. این صبر، نه به معنای سکون، بلکه به معنای «حرکت باوقار» است.

۳) برکت شیرینی ای که از رنج می گذرد و زندگی می بخشد: برکت در ذهن مردم، همواره با «بهره ی پایدار»، «افزایش خیرخواهانه» و «نعمت فراوان» پیوند داشته است. نیشکر در این جا نمادی دوگانه و پربار ارائه می کند:

الف) برکت مادی و اقتصادی: نیشکر، منبع اصلی تولید شکر است؛ ماده ای که در سفره ی بسیاری از خانه ها وجود دارد و به غذاها شیرینی می بخشد. این «شیرینی» خود به نمادی از «لذت»، «شادی» و «خوشبختی» بدل شده است. بنابراین، نیشکر به عنوان منبع این شیرینی، نمادی از برکت مادی است؛

سلام نام تو پیچیده توی گوش جهان
 سلام چهره ی گرما کشیده ی خورشید
 سلام پینه ی دستان مردهای جنوب
 سلام خون دل دیمچه میان دلت
 سلام غیرت جوشیده در شب صنعت
 سلام جاری کارون و دز به رگهایت
 سلام شهید چکیده میان خون و عرق
 سلام تشنگی نی به برق تابستان
 سلام خشکی نی های غرق در سیلاب
 دوباره مشعل خورشید شعله ور شده بود
 لباس شرعی مرداد ماه، تر شده بود
 هوای دم شده ی بی قرار شهر یور
 و تا گذشت بلندای نیشکر از سر
 نواخت بوق، چو ناقوس در کلیسایت
 و آه معجزه ات آسیاب را جان داد
 و بهمن و دی و آذر دوباره باران بود
 دوباره نای نیستان بریده شد با شور
 دوباره آتش شبها به جان نی افتاد
 دوباره مثنوی از نی شروع دیگر داشت
 و در درخشش الماس گونه ی شکر
 هوای قمصر اگر از گلاب مدهوش است
 چگونه من نسرایم نگفته هایت را
 برای از تو سرودن تمام قد قلمم
 سخن تمام شد و قصه ی تو باقی ماند

سلام نام تو، هم اعتبار خوزستان
 سلام عرصه ی جولان پشتکار و امید
 سلام حنجره ی بغض دردهای جنوب
 شکفته شد عرق کارگر میان گلت
 سلام سفره ی بی انتهایی از نعمت
 تپیده است دل آسمان، کف پایت
 سلام معجزه های رسیده از در حق
 چه شد که دل نسپردی به منت باران؟
 چگونه سبز شدی با امید خشک سراب
 و تیر بود و تنورش که داغ تر شده بود
 دوباره دشت پر از عطر نیشکر شده بود
 و قد کشید نی ات در بهار شهر یور
 اداره های یکم تا چهار خون به جگر
 و جان گرفت دم مهر ماه از عیسایت
 به چرخ مرده ی صنعت دوباره جریان داد
 پر از شکوفه درخت تو در زمستان بود
 دوباره لحظه ی چیدن رسیده شد با شور
 و مثل شمس، به شبهای مثنوی جان داد
 و از تو حضرت شمسی طلوع دیگر داشت
 شکفت تاج شکوفای عشق روی سرت
 هوای دیمچه از شهید ناب مدهوش است
 به گوش ها نرسانم غم صدایت را
 اگر چه باز هزاران هزار جمله کمم
 پیاله مست شد و می به دست ساقی ماند

سرقت کتاب: در باب آرامش / نویسنده: آلن دوباتن

«توانایی آرام ماندن از جمله مهارت‌های اساسی در زندگی به شمار می‌آید که بسیار نادیده گرفته می‌شود، اما قرار است که در کتاب آرامش (Calm) یاد بگیرید که در مورد این موضوع فکر کنید و روابط خود را براساس آن تنظیم کنید؛ چرا که بدترین تصمیمات را زمانی می‌گیرید که آرامش‌تان از دست رفته یا اضطراب و آشفتگی به سراغتان آمده است.

اما خوشبختانه می‌توان با تمرین و تمرکز به آرامش رسید و قدرت آن را درک کرد. شما باید بدانید که مجبور نیستید در جایی که هم اکنون قرار دارید، باقی بمانید و اگر بتوانید به چالش‌های روزمره زندگی پاسخ بدهید، وضعیت روحی شما به شدت تغییر خواهد کرد.

فکر نکنید که قرار است با خوردن دمنوش یا چند نفس عمیق به قدرتی که مدنظر کتاب آرامش است برسید، بلکه تفکر رمز اصلی آن است. این کتاب با صبر و شکیبایی، علل بزرگترین فشارهای روانی شما را برایتان شرح خواهد داد و روش‌هایی را فرا می‌گیرد که بتواند برایتان قانع کننده و مفید باشد. پس از آن نوبت دفاع از خود در برابر وحشت‌ها و ترس‌های زندگی روزمره است.



آلن دوباتن در کتاب آرامش مینویسد:

هر ویژگی خوبی که یک شخص دارد در برخی شرایط با یک ضعف مرتبط همراه خواهد بود؛ یعنی کسی که خلاق و مبتکر است، احتمالاً کارهای عملی و روزمره را به سختی انجام می‌دهد؛ و کسی که پر انرژی است، شخصی ماجراجوست و با وفاداری دست و پنجه نرم می‌کند.

او معتقد است اگر در ذهن داشته باشیم که ضعف‌های هر شخص با قوت‌هایی همراه است، آنگاه در روابطمان به آرامش بیشتری می‌رسیم. نظریه‌ی ضعف قدرت به ما یادآوری می‌کند که بسیاری از ویژگی‌های آزاردهنده و ناامید کننده اطرافیان ما، در واقع سایه‌هایی از همان ویژگی‌های او هستند که ما دوستشان داریم.

در ادامه، جملاتی از متن کتاب تقدیم می‌گردد:

وقتی مساله این باشد که چگونه در حضور دیگر افراد آرامش خود را حفظ کنیم، آیا ایده‌های با ادب بودن و خوش رفتاری هیچ کمکی به ما می‌کند؟ آرامش در حضور دیگران به معنای بی تفاوتی سرد نیست، این است که بخواهیم نه خودشان و نه مسائل زندگی‌شان آرامش ما را بر هم بزنند و برایمان مزاحمت ایجاد نکنند، مساله این است که سطح آشفتگی و عصبانیت بالا رابطه ما را با دیگران به تباهی می‌کشد.

اساساً تا وقتی که ذهنمان با بردباری آرامش نیافته باشد، ارزشمان اطمینان حاصل نکرده باشیم و به ما فرصت و حق خطا نداده باشند، در پذیرنده‌ترین حالت خود نخواهیم بود.

یکی از راه‌های اصلی دستیابی به آرامش، داشتن قدرت تشخیص و تمییز هست، اینکه بتوانیم حتی در وضعیت‌های بسیار چالش برانگیز بین عملی که یک شخص انجام می‌دهد و عملی که مدنظرش بوده فرق بگذاریم چون اگر عمل او عمدی بوده آنگاه او سرچشمه خطری همیشگی است و چه بسا عمل خویش را تکرار کند اما اگر عملش تصادفی بوده باشد، وی باید عذرخواهی قلبی نموده و آسیب را جبران نماید.



۱. احداث نیروگاه خورشیدی ۲۰۰ کیلوواتی در مجتمع عظیم شرکت کشت و صنعت کارون

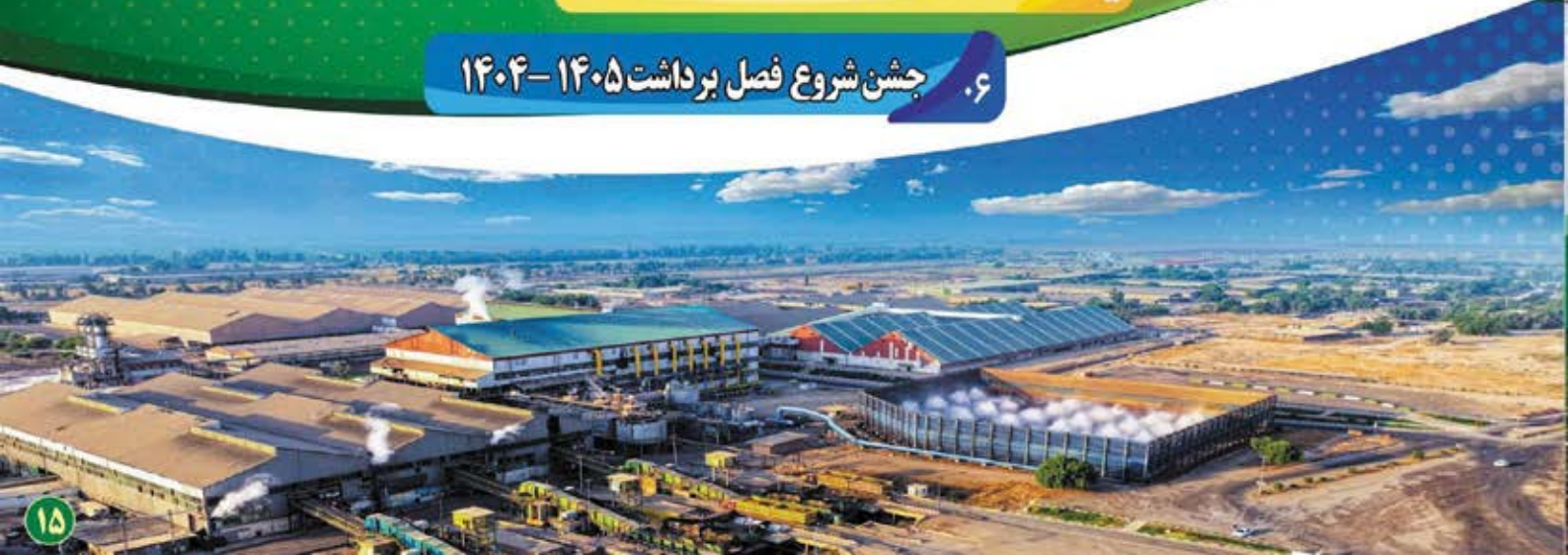
۲. دمونتاژ شفت گرویل آسیاب

۳. برداشت آذوق ماهی گرمابی در سطح ۴۰۰ هکتار (واحد ماهی کارون)

۴. برگزاری دوره های متنوع آموزشی

۵. تجدید میثاق با شهدای گمنام

۶. جشن شروع فصل برداشت ۱۴۰۵-۱۴۰۴





نشریه داخلی شرکت کشت
و صنعت کارون

